

El Govern destinarà 20 M€ al desplegament de les competències en oceanografia de la Generalitat de Catalunya.

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural inicia la instal·lació d'una xarxa d'instrumental i d'equipaments per millorar el seguiment del medi marí.

El seguiment de corrents i onatge marítim mitjançant la nova xarxa de radars d'alta freqüència permetrà millorar la gestió pesquera i la seguretat marítima o preveure moviment de contaminants i biodiversitat al llarg de la costa.

També s'ha adquirit un nou vaixell de control i inspecció de pesca i activitats marítimes que, gràcies a la seva polivalència, permetrà obtenir dades relatives a la biodiversitat i a la qualitat de l'ambient.

Aquest divendres, la consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Teresa Jordà, ha anunciat que gràcies al Fons Climàtic la Generalitat de Catalunya farà una inversió de més de 20 milions d'euros per a posar en marxa serveis oceanogràfics clau per al desplegament de les seves competències en aquesta matèria. Aquests equipaments serviran per preparar la costa per fer front a l'emergència climàtica.

L'anunci, l'ha fet en el decurs de la inauguració de la Xarxa de Radars de Seguiment i Control de variables de corrents i onatge marítim amb què s'inicia el desenvolupament d'aquesta infraestructura. També ha participat a l'acte el director general de Política Marítima i Pesca Sostenible, Sergi Tudela.

La xarxa catalana de radars d'alta freqüència (Radar HF), valorada en 5,5 M€, estarà formada per 7 antenes que detecten la direcció del corrent marí superficial (1 metre de fondària) des de la línia de costa fins a 80 km mar endins. Així, la Generalitat generarà dades actualitzades cada 30 minuts sobre la direcció i alçada de les onades; és una informació bàsica per millorar la gestió pesquera i optimitzar rutes de navegació i de suport a la recerca de persones en cas de naufragi.

La xarxa de radars es complementarà pròximament amb el desplegament d'una xarxa de boies oceanogràfiques. En aquest sentit, en coordinació amb el Servei Meteorològic de Catalunya, el Departament està treballant en el marc de la Comissió d'Oceanografia Operacional de l'Institut Català de Recerca per a la Governança del Mar (ICATMAR) en el disseny i la planificació de la xarxa de boies.

On s'ubicaran els radars HF?

Al final del desplegament l'any 2024, la xarxa catalana de radars HF constarà de set radars. El primer ha estat cofinançat amb el Fons Europeu Marítim i de la Pesca i va entrar en funcionament a finals de 2022 (cap de Creus - Cadaqués). El segon s'ha instal·lat el febrer de 2023 (cap sa Sal - Begur) i ja està operatiu. Al llarg de 2023, entraran en funcionament els radars dels ports d'Arenys de Mar, Barcelona i Ginesta - Sitges; i, l'any 2024, es completarà la xarxa amb 2 radars al Port de Segur de Calafell i al Far de Tossa de Mar.

En conjunt, la xarxa catalana generarà informació en temps real sobre una àrea d'uns 4.200 km² de gran interès socioeconòmic. Una vegada en funcionament, Catalunya esdevindrà la regió europea amb una major cobertura contínua del litoral. Així mateix, es preveu que la xarxa catalana de radars HF es coordini amb programes nacionals i internacionals.

De què servirà la xarxa de radars HF?

Les dades generades per la xarxa de radars HF sobre corrents superficials i onatge del mar servirà, en primera instància, de punt de partida per avançar en el desenvolupament sostenible dels sectors d'Economia Blava de Catalunya, com ara els sectors pesquers i d'activitats marítimes recreatives, però també per optimitzar les respostes davant situacions d'emergència com ara els naufragis o l'abocament de contaminants. Així mateix, amb l'anàlisi i modelització de dades, es podrà avançar en la recerca i predicció oceanogràfica per fer front a episodis climàtics extrems.

En l'àmbit de la navegació, la informació obtinguda permetrà optimitzar les rutes de navegació i, per tant, minimitzar els consums de combustible. En l'àmbit de la gestió pesquera, s'avançarà en el desenvolupament de sistemes de predicció de dispersió d'organismes marins (transport superficial de nutrients, plàncton, marees roges o larves d'espècies d'interès comercial). En l'àmbit de la gestió de les activitats marítimes recreatives litorals, permetrà el desenvolupament de sistemes de modelització i alerta de dispersió de contaminants o organismes que poden provocar problemes de salut.

D'altra banda, la disponibilitat de dades sobre corrents i onatge del litoral de Catalunya amb una resolució i abast fins ara inexistents permetrà el desenvolupament de sistemes de modalització regionals i locals que optimitzaran la resposta de l'Administració davant situacions de rics o d'emergència (contaminació marina, naufragis, etc.). A més, amb aquestes dades, es continuaran i consolidaran les sèries observacionals llargues per poder continuar fent un seguiment del canvi climàtic i una millor gestió de la costa, ja que l'augment del nivell del mar, l'onatge i els corrents juguen un paper fonamental en el transport de sorra a la costa, l'erosió i les possibles inundacions de les zones a menys alçada.

Finalment, el desplegament d'aquesta xarxa instrumental de seguiment i control de variables físiques del medi marí permetrà posar a l'abast dels centres de recerca dades d'elevat valor per avançar en la investigació i recerca oceanogràfiques, fins ara molt limitades quant a fonts d'informació.

Desenvolupament del Servei d'Oceanografia Operacional de Catalunya

El primer radar ha estat cofinançat amb el Fons Europeu Marítim i de la Pesca i va entrar en funcionament a finals de 2022 (cap de Creus - Cadaqués).

L'objectiu de l'oceanografia operacional és el mesurament rutinari i a llarg termini de les variables físiques del mar, la predicció de la seva evolució i la ràpida interpretació i difusió d'aquesta informació entre tots els actors.

Amb el desplegament de la xarxa catalana de radars HF, i una inversió superior als 14 milions d'euros cofinançada pels Fons Europeus (FEMP i FEMPA) durant els pròxims 7 anys, l'ICATMAR oferirà serveis d'oceanografia operacional, addicionalment al servei d'assessorament en matèria

de pesca que ja ofereix. En particular, proporcionarà mesuraments, anàlisis i prediccions de variables com ara el nivell del mar, la temperatura, la salinitat, els corrents marins i l'onatge de tot el litoral català a les administracions, als sectors econòmics i a la societat en general.

La informació proporcionada per aquests serveis serà de cabdal importància per millorar la gestió dels recursos pesquers i el medi marí, la seguretat a la mar, l'Economia Blava i la transició energètica. En l'àmbit marí, els sectors que més directament es poden beneficiar de les dades, modelitzacions i prediccions d'ICATMAR són el pesquer i l'aquícola, les activitats marítimes recreatives i el transport, els serveis de d'emergència, salvament i seguretat a la mar i els centres de recerca.

Actualment, a Catalunya, ja hi operen diferents instrumentals de seguiment i recollida de dades (boies i radars). Però, amb la implantació d'aquests radars, el futur desplegament de les boies fixes i a la deriva i el reforç d'ICATMAR en matèria oceanogràfica, d'acord amb les línies estratègiques d'actuació de l'Estratègia marítima de Catalunya, la Generalitat avança cap a un sistema propi de recopilació, modelització i predicció en l'àmbit marítim.

Bateig de la patrullera de control marítim

El Departament també inaugura la Mar de Ponent, la nova patrullera d'inspecció. Amb la seva entrada en funcionament, s'inicia el procés de renovació i consolidació de la flota d'embarcacions de la Direcció General de Política Marítima i Pesca Sostenible.

Aquesta embarcació ha tingut un cost de 0,5 milions d'euros, ha estat construïda amb cofinançament del Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP) i està dotada amb les noves tecnologies per a la navegació i el desenvolupament de les tasques de vigilància, seguiment, control i inspecció de la pesca i les activitats marítimes recreatives. Adscrita a la Direcció General de Política Marítima i Pesca Sostenible, és l'única embarcació de la Generalitat dotada amb equips per al control d'activitats pesqueres. En aquest sentit, té instal·lat un virador per comissar les xarxes i d'altres estris que s'emprin de manera il·legal i furtiva, i també visors nocturns i tèrmics per possibilitar la vigilància i navegació nocturna segura i, si s'escau, l'auxili en tasques de rescat i recerca.

Dimensionada amb una eslora de quasi 13 metres de longitud i una mànega d'aproximadament 3,5 metres d'amplada, podrà assolir velocitats punta de 33 nusos per donar resposta als requeriments de l'àmbit del control marítim de la Generalitat, en qualsevol punt del litoral català.

En aquest cas, la Direcció General ha optat per una embarcació polivalent que permeti oferir suport a altres unitats de la Generalitat i centres de recerca. En aquest sentit, disposa d'una àmplia banyera a popa i d'espais versàtils al pont. Així, a banda d'actuacions de control i inspecció pesquera, es maximitzarà el seu ús oferint servei a la resta d'unitats del Departament en relació amb la qualitat de les aigües marítimes, seguiment de la biodiversitat, recerca oceanogràfica o impacte del canvi climàtic sobre els ecosistemes al mar català.

El port base previst per a la Mar de Ponent serà el port de Vilanova i la Geltrú. No obstant, donarà servei a la meitat sud del litoral de Catalunya i tindrà la possibilitat de romandre llargues estades en altres indrets d'acord amb les necessitats del servei.